

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/105/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6419200338                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.11.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mária Trubanová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:6419200338.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu M. F., narodeného D., Q., zast. advokátom JUDr. Rudolfom Fajbíkom, Banská Štiavnica, Dobšinského 14, proti žalovanej X. I., narodenej D., F., zast. advokátkou JUDr. Idou Cabanovou, Banská Bystrica, Mičinská cesta 35, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7C/3/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. marca 2023 sp. zn. 13Co/6/2022, takto

### rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2021 č. k. 7C/3/2019-199 výrokom I. podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výroku I. rozsudku okresného súdu zrušil; výrokom II. nehnuteľnosti špecifikované vo výroku II. rozsudku okresného súdu prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu; výrokom III. zaviazal žalobcu uhradiť žalovanej ako ustupujúcemu podielovému spoluvlastníkovi sumu 5.020 eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia; výrokom IV. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že za súhlasu sporových strán ohľadom zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti avšak rozdielných názorov na spôsob jeho vyporiadania, súd vo veci vykonal ďalšie dokazovanie rešpektujúc kogentnú úpravu zákonodarcu pri postupe pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. V súdnej veci nariadený znalec konštatoval možnosť reálnej deľby, avšak týkajúcu sa len pozemkov, pričom vylúčil takúto možnosť aplikovanú na reálne rozdelenie nehnuteľností na pozemkoch. Za takéhoto stavu zohľadňujúc i spôsob užívania nehnuteľností výlučne samotným žalobcom, rešpektujúc taktiež zámer zákonodarcu, sledovaný ustanovením § 142 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), predovšetkým predchádzanie konfliktným situáciám medzi podielovými spoluvlastníkmi, súd konštatoval, že reálna deľba nehnuteľnosti ako celku nie je možná (všetky pozemky zastavané nehnuteľnosťami). Predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva je vždy

celá vec. Do výlučného vlastníctva niektorého zo spoluvlastníkov nemožno prikázať podiely ostatných spoluvlastníkov, prikázať možno len celú vec.

1.2. Pre rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva súdom a prikázaní veci niektorému z podielových spoluvlastníkov za primeranú náhradu sú zakotvené tri kritériá, a to veľkosť spoluvlastníckych podielov, účelné využitie veci a prípadné násilné správanie podielových spoluvlastníkov voči ostatným. Závery súdu o veľkosti spoluvlastníckych podielov a o tom, kto môže predmet spoluvlastníctva po jeho vyporiadaní využiť účelnejšie, prípadne lepšie, sú závermi skutkovými a nie právnymi. Treba zároveň uviesť, že kritérium účelného využitia veci bolo súdnou praxou už konkretizované. Pri obytných nehnuteľnostiach sa skúma otázka, kto nehnuteľnosť doteraz užíval, obýval, kto ju zveľadľoval, opravoval, prípadne do nej investoval a kto je schopný sa starať naďalej o jej riadnu údržbu. Zásada stanovená v ustanovení § 142 ods. 1 OZ, a to účelnosť využitia patrí k normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. s hypotézou, ktorá sa ponecháva na úvahu súdu, preto v rámci posudzovania účelného využitia veci možno zohľadniť i celú radu ďalších rozhodných skutočností pre záver o tom, ktorému z účastníkov bude vec prikázaná do vlastníctva.

1.3. Súd v súdnej veci konštatoval, že okrem dvoch CKN parciel evidovaných na príslušnom LV sú všetky ostatné CKN parcely zastavané, či už samotnou domovou nehnuteľnosťou alebo príslušenstvom domovej nehnuteľnosti (maštal', stodola). Stavby na pozemkoch v danom prípade tvoria so samotnými pozemkami jediný funkčný celok, pričom tento celok slúži k lepšiemu využitiu domu a blízkosť samotného domu v CKN parcelách zase zlepšuje využiteľnosť príslušných pozemkov na záhrady. Podľa názoru súdu je teda v súlade so zásadou účelnosti a využiteľnosti nehnuteľností, aby tieto boli prikázané do výlučného vlastníctva jednému z podielových spoluvlastníkov. Žalobca v žalobe prejavil záujem o výlučné vlastníctvo predmetných nehnuteľností, je majoritným podielovým spoluvlastníkom oproti žalovanej, preukázal dispozíciu s finančnými prostriedkami, ktoré budú použité na výplatu ustupujúceho podielového spoluvlastníka, nehnuteľnosti tak ako sú evidované na LV, sú dlhodobejšie v celku v užívaní žalobcu. Žalovaná navyše vylúčila záujem o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vo svoj prospech, čo zdôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Za súhlasu účastníkov konania zrušil podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam na LV a tieto prikázal za náhradu do výlučného vlastníctva žalobcu.

1.4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v súlade s § 255 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 9. marca 2023 č. k. 13Co/6/2022-273 výrokom I. rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II. a III. podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil; výrokom II. vo výroku IV., ktorým okresný súd priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania; výrokom III. žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že „nie dva pozemky tak, ako v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uvádza súd prvej inštancie, ale tri pozemky z pozemkových nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre k. ú. A., Obec T., okres F. sú nezastavané, a to: C-KN parcela, č. 289, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 250 m<sup>2</sup>, C-KN parcela č. 297/1, záhrada o výmere 232 m<sup>2</sup> a C-KN parcela č. 287, záhrada o výmere 199 m<sup>2</sup>“, nesprávne ako nezastavanú parcelu vo vyššie uvedenom výpočte parciel uvádza C-KN parcelu č. 289, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 250 m<sup>2</sup>, z čoho je zrejmé, že uvedená odvolacia námietka je čo do C-KN parcely č. 289 zmatečná a nezodpovedajúca údajom uvedeným na LV č. XXX pre k. ú. A., Obec T., okres F., kde sú ako záhrady zapísané len dve parcely, a to parcela č. 287 a č. 297/1; ostatné pozemky sú zastavané plochy a nádvoriami.

2.2. Pokiaľ ide o samotné závery znaleckého posudku č. 12/1991, vypracovaného súdom ustanoveným znalcom Ing. Vladimírom Hrivíkom, odvolací súd uviedol, že znalec na v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania súdom položenú otázku uviedol nasledovnú odpoveď: Reálna delba nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. A., Obec T., okres F., zapísaných na LV č. XXX s prihliadnutím na veľkosť podielov, ale aj na využitie nehnuteľností je možná, ale nebolo možné navrhnúť komplexné rozdelenie pozemkov a stavieb tak, aby vyhovovalo obidvom podielovým spoluvlastníkom,

preto navrhol kombinovanú metódu rozdelenia spoluvlastníckych podielov tak, že príslušný podiel žalovanej 1/5 (181 m<sup>2</sup>) vo všetkých predmetných pozemkoch oddelil samostatným parcelným číslom a navrhol ho oddeliť do výlučného vlastníctva žalovanej. Zvyšnú časť celkovej výmery riešených parciel, ktorá činí 723 m<sup>2</sup> navrhol znalec prideliť (prikázať) do výlučného vlastníctva žalobcu. Zároveň znalec v predmetnom znaleckom posudku uviedol, že čo sa týka stavieb evidovaných na LV č. XXX k. ú. A., z hľadiska ich ďalšieho účelného a funkčného využitia nie je možné ich akýmkoľvek spôsobom rozdeliť medzi spoluvlastníkov (žalobcu a žalovanú). Z uvedeného dôvodu navrhol znalec prikázať stavby za primeranú náhradu do výlučného vlastníctva žalobcu.

2.3. Súd prvej inštancie závery znaleckého posudku č. 12/2019 vyhodnotil v rámci voľného hodnotenia dôkazov (ktoré znamená, že súd hodnotí každý z vykonaných dôkazov jednotlivo a zároveň všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti) tak, že zohľadnil skutočnosť, že okrem dvoch C-KN parciel evidovaných na LV č. XXX pre k. ú. A. sú všetky parcely zastavané, či už samotnou domovou nehnuteľnosťou alebo príslušenstvom domovej nehnuteľnosti (maštal', stodola), pričom stavby na pozemkoch tvoria s pozemkami jeden funkčný celok, preto v súlade so zásadou účelnosti a využiteľnosti nehnuteľností rozhodol tak, že ich prikázal do výlučného vlastníctva jedného z podielových spoluvlastníkov (žalobcu) - toho, kto nehnuteľnosti aj podľa vyjadrenia samotnej žalovanej užíva, a ktorý preukázal schopnosť druhého spoluvlastníka vyplatiť.

2.4. Tým, že súd prvej inštancie vo vzťahu k forme vyporiadania podielového spoluvlastníctva zobral na zreteľ účelné využitie predmetných nehnuteľností, nedopustil sa nesprávneho právneho posúdenia, ani nesprávnych skutkových zistení, pretože zákon - OZ priamo v hypotéze právnej normy - ustanovenie § 142 ods. 1 účelné využitie vecí, ktorá je predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, predpokladá. Na uvedenom nič nemení ani tvrdenie žalovanej, že k predmetným nehnuteľnostiam, ktorých je na základe rozhodnutia o dedičstve podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu 1/5, má citový vzťah, pretože citový vzťah k nehnuteľnostiam sám osebe bez existencie ďalších kritérií na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súladné s ustanovením § 142 ods. 1 OZ, nepostačuje. V uvedenej súvislosti odvolací súd poukázal na vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovanej, že žalovaná v Obci T. žiadne iné nehnuteľnosti charakteru stavieb nevlastní, a preto pokiaľ by v rámci vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálnou deľbou predmetných pozemkových nehnuteľností (keďže reálna deľba stavieb vzhľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov nie je možná) zostala ich podielovou spoluvlastníčkou mala by reálne problém tieto nehnuteľnosti vzhľadom na ich vzdialenosť od miesta bydliska bez nehnuteľnosti charakteru stavby, účelne využívať.

2.5. Po prejednaní odvolania žalovanej odvolací súd uviedol, že z odvolania žalovanej ďalej vyplýva, že žalovaná podala odvolanie aj s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. e) CSP, avšak v odvolaní neuviedla, aké dôkazy na preukázanie svojich tvrdení navrhla v konaní pred súdom prvej inštancie vykonať a súd prvej inštancie ich (bez toho, aby to v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku vysvetlil) nevykonával. Odvolacia námietka uplatnená žalovanou v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) CSP je preto neopodstatnená, rovnako ako sú vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v odvolaní neopodstatnené namietané závery znaleckého posudku č. 93/2021, vypracovaného znalkyňou Ing. Annou Bešinovou, keďže žalovaná na preukázanie svojich tvrdení o nesprávnych záveroch znalkyne Ing. Anny Bešinovej o všeobecnej hodnote predmetných nehnuteľností (tak ako znela úloha znalkyne v zmysle uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania, ktorý pojem všeobecná hodnota nehnuteľností súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku nahradil nesprávne slovným pojmom „finančný ekvivalent hodnoty nehnuteľností“) nenavrhol vykonať žiadny dôkaz, ani svoje tvrdenia týkajúce sa nesprávnych záverov znalkyne Ing. Anny Bešinovej predložením iného (súkromného znaleckého posudku) v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolaní nevyvrátila.

2.6. Odvolací súd sa nestotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti trov konania (výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie), ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %, pretože konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je tzv. iudicium duplex, t. j. konaním, v ktorom súd nie je viazaný návrhom podielového spoluvlastníka o spôsobe zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, pričom každá zo strán sporu môže podať návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva (teda každá zo strán sporu môže byť tak žalobcom, ako aj žalovaným). V uvedenej súvislosti poukázal odvolací súd na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3202/20 z 2. novembra 2021. V danom prípade odvolací súd nezistil žiadne také okolnosti hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mala byť priznaná žalobcovi náhrada trov

konania, preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. o trovách prvoinštančného konania podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

2.7. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti výroku I. a III. rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľka namietala, že odvolací súd nebral do úvahy pripomienky žalovanej k znaleckému posudku Ing. Anny Bešinovej číslo 93/2021, z podania žalovanej z 11. augusta 2021.

3.2. Poukazujúc na rozhodnutia CPJ 37/1988 R 1/1989, CPJ 8/1972 R54/1973, sp. zn. 5Cdo/27/2020, 7Cdo/305/2019 žalovaná má za to, že súd prvej inštancie tak, ako aj odvolací súd sa riadne nevysporiadali so skutočnosťou, prečo súdy nedodržali zákonné poradie a podmienky použitia jednotlivých zákonných spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 OZ, nakoľko ak súd o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozhoduje rozsudkom, t. j. autoritatívne, musí pri procesnom postupe dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného spoluvlastníctva, lebo sú preň záväzné. Podľa názoru žalovanej súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd rozhodli arbitrárne rozsudkami založenými na svojvôli súdu, neopierajúc sa o zákon, čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3.3. Samotné odôvodnenie „účelnosti využitia vecí“ rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudku odvolacieho súdu je podľa názoru žalovanej nedostačujúce pre riadne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd, ale aj súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal tým, či pri rozdelení nehnuteľností podľa spôsobu navrhnutého znalcom Ing. Hrivíkom v znaleckom posudku číslo 12/2019 by bolo možné, a či by tým nevznikli dve samostatne funkčné veci s ohľadom na posúdenia hľadísk územného plánovania, prístupu ku komunikáciám a účelného technického spôsobu navrhovaného riešenia, nakoľko ak by sa súdy touto skutočnosťou riadne zaoberali, došli by k záveru, že takýmto rozdelením nehnuteľností by vznikli dva samostatné celky nehnuteľností s bezproblémovým prístupom z miestnej verejnej cesty (komunikácie), a to - že žalovaná sa stane výlučnou vlastníčkou novovytvoreného pozemku registra „C“ parcelné číslo 287/1, druh pozemku záhrada o výmere 181 m<sup>2</sup>, s prístupom na miestnu verejnú cestu (pričom na tomto pozemku sa nenachádzajú žiadne inžinierske siete k stavbám), - že žalobca sa stane výlučným vlastníkom novovytvoreného pozemku registra „C“ parcelné číslo 287/2, druh pozemku záhrada o výmere 18 m<sup>2</sup> a ostatných nehnuteľností (vrátane stavieb), s existujúcim prístupom na miestnu verejnú cestu, pričom žalobcovi by ostali okrem stavieb a pozemkov pod stavbami aj pozemky druhu nádvorie (dvor) (nezastavané stavbami) o výmere 250 m<sup>2</sup> (CKN 289) a pozemky druhu záhrady o výmere 231 m<sup>2</sup> (CKN 297/1).

3.4. Podľa názoru žalovanej súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd mal rozhodnúť podľa zákonných spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 OZ, a ak zákonné rozhodnutie súdu má vychádzať z účelného využitia veci, je potrebné, aby súd prvej inštancie nevyužitie zákonného postupu - možnosti reálnej delby s ohľadom na účelné využitie veci aj riadne odôvodnil a odvolací súd vo svojom rozhodnutí mal rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie, čo neurobil.

3.5. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v zmysle ustanovení § 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP a zároveň rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania tak, že žalovaná bude mať právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že k namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces podľa jeho názoru nedošlo. Navrhol, aby dovolací súd zamietol dovolanie s priznaním žalobcovi práva na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu

odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V danom prípade žalovaná vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávného rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Žalovaná v rámci uplatneného odvolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie, ich arbitrárnosť a nezohľadnenie jej námietok.

10. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP opierala o námietku nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, k uvedenému dovolač súd uvádza, že aj keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanom spore o taký prípad nešlo.

11. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

12. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej

stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

15. K dovolacej námietke týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd vo väzbe na body 11. až 14. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či nepresvedčivo neodôvodnil, resp. odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti (nepreskúmateľnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

15.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov, na ktoré aj odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalovanej) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom ňou spochybňovaného zákonného poradia a spôsobu vyporiadania spoluvlastníckych práv. V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Iba skutočnosť, že dovolateľka so závermi odvolacieho súdu spokojná nie je a ponúka svoje vlastné právne posúdenie, nemá za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

15.2. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie

tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok, m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Ak sa odvolací súd stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

15.3. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

15.3.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobe o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vyhovel, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že nedošlo k dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, preto so súhlasom sporových strán zrušil podielové spoluvlastníctvo a vykonal jeho vyporiadanie, keď pritom prihliadol na veľkosť podielov a na účelné využitie veci, t. j. predmetných nehnuteľností, pričom ich rozdelenie medzi strany konania nepovažoval za vhodné, preto ich prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu, ktorého zaviazal uhradiť žalovanej ako ustupujúcemu podielovému spoluvlastníkovi náhradu vo výške 5.020 eur. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 5. až 11.) v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 6. až 23.) ako kompletizujúcej jednoty nevyplýva nedostatočnosť, či nepresvedčivosť alebo arbitrárnosť (svojvoľnosť), ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky.

16. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní namietala nedodržanie zákonného poradia a podmienky použitia jednotlivých zákonných spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 OZ a nestotožnila sa so spôsobom vyporiadania spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keď podľa nej súdy nižšej inštancie nepostupovali v súlade so zákonom a súd prvej inštancie nevyužitie zákonného postupu - možnosti reálnej delby s ohľadom na účelné využitie veci riadne neodôvodnil, dovolací súd poukazuje, že s uvedenou námietkou sa a vyporiadal odvolací súd v bode 10. odôvodnenia svojho rozhodnutia (...) Súd prvej inštancie závery Znaleckého posudku č. 12/2019 vyhodnotil v rámci voľného hodnotenia dôkazov (ktoré znamenajú, že súd hodnotí každý z vykonaných dôkazov jednotlivo a zároveň všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti) tak, že zohľadnil skutočnosť, že okrem dvoch C-KN parciel evidovaných na LV č. XXX pre k. ú. A. sú všetky parcely zastavané, či už samotnou domovou nehnuteľnosťou alebo príslušenstvom domovej nehnuteľnosti (maštal, stodola), pričom stavby na pozemkoch tvoria s pozemkami jeden funkčný celok, preto v súlade so zásadou účelnosti a využiteľnosti nehnuteľností rozhodol tak, že ich prikázal do výlučného vlastníctva jedného z podielových spoluvlastníkov (žalobcu) - toho, kto nehnuteľnosti aj podľa vyjadrenia samotnej žalovanej užíva, a ktorý preukázal schopnosť druhého spoluvlastníka vyplatiť. Tým, že súd prvej inštancie vo vzťahu k forme vyporiadania podielového spoluvlastníctva zoberal na zreteľ účelné využitie predmetných nehnuteľností, nedopustil sa nesprávneho právneho posúdenia ani nesprávnych skutkových zistení, pretože zákon - Občiansky zákonník priamo v hypotéze právnej normy - ustanovenie § 142 ods. 1 účelné využitie veci, ktorá je predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, predpokladá. ... V uvedenej súvislosti odvolací súd poukazuje na vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovanej, že žalovaná v obci T. žiadne iné nehnuteľnosti charakteru stavieb nevlastní, a preto pokiaľ by v rámci vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálnou delbou predmetných pozemkových nehnuteľností (keďže reálna delba stavieb

vzhľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov nie je možná) zostala ich podielovou spoluvlastníčkou mala by reálne problém tieto nehnuteľnosti vzhľadom na ich vzdialenosť od miesta bydliska bez nehnuteľnosti charakteru stavby, účelne využívať.

17. K dovolacej námietke týkajúcej sa nezohľadnenia námietok dovolateľky z jej podania z 11. augusta 2021 vo vzťahu k znaleckému posudku Ing. Anny Bešinovej č. 93/2021 odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď k uvedenej námietke dovolateľky sa odvolací súd vyjadril v bode 11. odôvodnenia svojho rozhodnutia (...) zo zápisnice z pojednávania konaného na súde prvej inštancie dňa 15. 10. 2021, kde na otázku sudcu, či sporové strany majú pripomienky k prečítaným listinným dôkazom, medzi ktorými je uvedený aj znalecký posudok č. 93/2021, vypracovaný znalkyňou Ing. Annou Bešinovou, (z ktorého súd prvej inštancie podľa odseku 17. odôvodnenia rozsudku pri rozhodovaní o výške primeranej náhrady za zrušené podielové spoluvlastníctvo vychádzal) strany sporu zhodne uviedli „že nemajú pripomienky k prečítaným listinným dôkazom“, rovnako na otázku sudcu, či navrhujú vykonanie ďalších dôkazov, obe strany sporu zhodne uviedli, že „nemajú ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania“, následne súd prvej inštancie uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok. Odvolacia námietka uplatnená žalovanou v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) CSP je preto neopodstatnená, rovnako ako sú vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v odvolaní neopodstatnene namietané závery znaleckého posudku č. 93/2021, vypracovaného znalkyňou Ing. Annou Bešinovou, keďže žalovaná na preukázanie svojich tvrdení o nesprávnych záveroch znalkyne Ing. Anny Bešinovej o všeobecnej hodnote predmetných nehnuteľností (tak ako znela úloha znalkyne v zmysle uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania, ktorý pojem všeobecná hodnota nehnuteľností súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku nahradil nesprávne slovným pojmom „finančný ekvivalent hodnoty nehnuteľností“) nenavrhla vykonať žiadny dôkaz, ani svoje tvrdenia týkajúce sa nesprávnych záverov znalkyne Ing. Anny Bešinovej predložením iného (súkromného znaleckého posudku) v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolaní nevyvrátila.

17.1. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že ak dovolateľka predmetnou námietkou mienila spochybniť postup odvolacieho súdu, ktorý nemal zohľadniť jej námietky k znaleckému posudku, a tým spochybniť proces dokazovania, takáto námietka je bezpredmetná.

17.1.1. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo ho doplní. Odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 384 ods. 1 CSP) (čo nie je daný prípad). Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP [a) ak sa týkajú procesných podmienok, b) ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d) ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie]. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje výhradne odvolací súd.

17.1.2. V danom prípade odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo tiež znamená, že odvolací súd sa stotožnil aj so skutkovými závermi súdu prvej inštancie považujúc ich za správne (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP), a tak dokazovanie na odvolacom súde v tejto veci ani vykonávané nebolo.

18. Skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať

s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru dovolacieho súdu námietky dovolateľky predstavujú jej prostý nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) a jeho odôvodnením.

19. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým oba sudy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie sporu túto vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

20. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že námietky dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, či jeho arbitrárnosti, sú neopodstatnené. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

21. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodila výslovne aj z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

21.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

21.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018) a c) uviesť rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

22. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

22.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

23. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v

dovolani jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

24. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalovaná v podanom dovolaní vôbec nastolila právnu otázku, resp. ňou nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, posudzujúc dovolanie v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) dospel dovolací súd k záveru, že sama dovolateľka k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP neformulovala zákonným spôsobom v rámci svojich námietok žiadnu právnu otázku a zároveň z argumentácie dovolateľky nie je možné žiadnu právnu otázku odvodiť, pretože dovolateľka len bez ďalšieho v rámci dovolania spochybňuje nedodržanie zákonného poradia a podmienky použitia jednotlivých zákonných spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 OZ, resp. nestotožňuje sa so spôsobom vyporiadania spoluvlastníckych práv, čo však nezodpovedá zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 432 CSP.

26. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní odôvodňovala odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od rozhodnutí a judikátov najvyššieho súdu (pozri bod 3.2. tohto rozhodnutia), k uvedenému dovolací súd uvádza, že v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/305/2019, na ktoré dovolateľka poukazovala, išlo síce o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ale najvyšší súd zrušil rozhodnutie krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, pričom v danom rozhodnutí nevyslovil záväzný právny názor, ale „len“ upozornil odvolací súd, že odvolacou argumentáciou žalobcov sa odvolací súd bližšie nezaoberal, hoci bola v posudzovanej veci významná, a nevyriešil ju predtým ani prvoinštančný súd.

27. V rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/27/2020 najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu, v ktorom bol predmetom sporu obývaný rodinný dom, stavaný ako dvojbytovka, ktorý je aj reálne od svojho vybudovania užívaný a rozdelený na dve samostatné bytové jednotky, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorý sa pri riešení právnej otázky možnosti reálnej delby nehnuteľnosti s prihliadnutím na veľkosť spoluvlastníckych podielov a aj pri správnom výklade pojmu nákladovosti stavebných prác a ich finančného znášania odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Pre posudzovanú vec tak ide o skutkovo nesúvisiace rozhodnutie.

28. Z judikátu R 1/1989 (CPJ 37/1988) vyplýva zhodnotenie súdnej praxe ohľadom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, pričom ťažiskom predmetného judikátu je hodnotenie možnosti zamietnutia žaloby, napr. z ustanovenia § 142 ods. 2 OZ nevyplýva, že by žalobca musel tvrdiť a preukazovať existenciu závažných dôvodov, pre ktoré nie je opodstatnené zachovanie spoluvlastníckeho vzťahu; naopak, práve zamietnutie žaloby musí byť odôvodnené existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa.

29. Dovolateľka poukázala v dovolaní aj na rozhodnutie R 54/1973, uvedený judikát vzišiel z rozboru a zhodnotenia rozhodovacej činnosti súdov na Slovensku vo veciach podielového spoluvlastníctva a stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky z 8. marca 1973, Cpj 8/72 pod názvom K niektorým otázkam rozhodovania súdov vo veciach podielového spoluvlastníctva, ktorý v zásade naďalej možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Pokiaľ dovolateľka citovala z tohto rozhodnutia „Poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva sú pre súdy záväzné“ avšak bez formulovania právnej otázky, nie je zrejmé, akým spôsobom malo dôjsť k odklonu od tohto rozhodnutia odvolacím súdom.

30. Skutočnosť, že dovolateľka nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu o potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam spôsobom, ktorý zvolili súdy nižšej inštancie, sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávaneho sporu, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd prvej inštancie viedli k skutkovému a právnomu záveru a prijatiu jeho rozhodnutia, ktoré rozhodnutie odvolací súd potvrdil, pretože so skutkovým, aj právnym záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil. Prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je tak daná.

31. Napokon dovolací súd uvádza, že dovolateľka v rámci uplatnenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP napadla aj výrok III. rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúci sa trov odvolacieho konania, avšak žiadnym konkrétnym spôsobom nešpecifikovala dôvodnosť tohto dovolacieho dôvodu, resp. vôbec neuvádza, z akých dôvodov považuje rozhodnutie za nesprávne. Inými slovami dovolateľka žiadnym konkrétnym spôsobom nešpecifikovala, na základe čoho alebo akého nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu bolo žalovanej znemožnené uplatnenie jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pokiaľ dovolateľka neuviedla, v čom konkrétne spočíva vada zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP (§ 431 ods. 2 CSP), tento nedostatok dovolania nemôže suplovať jej všeobecná nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorá nepredstavuje kvalifikované vymedzenie uplatneného dovolacieho dôvodu zákonom stanoveným spôsobom, preto v tejto časti dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol pre jeho neprípustnosť podľa § 447 písm. f) CSP.

32. Pokiaľ dovolateľka napadla výrok III. o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP a nemožno ho špecifikovať ani širším výkladom. Dovolateľka síce formálne označila za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) CSP neboli splnené, keď žalovaná v dovolaní neuviedla žiadnu argumentáciu k nesprávnemu právnemu posúdeniu nároku na náhradu trov odvolacieho konania, ani nevymedzila právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť podľa § 447 písm. f) CSP.

33. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a v časti je neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právného posúdenia veci vrátane trov odvolacieho konania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako celok zamietol (§ 448 CSP).

34. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.